

Waiho Kia Whana Atu Ana!

Ngawiki-Aroha Rewita

Hineteao: He aha tēnei tahi, Nan?

Hēni: E! He aha tēnei pi-ki-tia! Tēnei tahi...pai kare koe, moko.

Hineteao: Kaaa, kāore he pikitia, he hōtaka, Nan!

Hēni: E! He pikitia ki a Nan.

Hineteao: Ka taea e au te mātakitaki i taku hō...taku pikitia, Nan

Hēni: Kia mutu rā āno tāku, tahi koe ka āhei te mātakitaki i tāhau nā. Ka pai?

Hineteao: Kaaa, ināiane Nan.

Te Rerewai: Hei! Kaua e kōrero pērā atu ki tō kuia! Pai kare koe Bub!...He
aha tēnā hōtaka, Mum?

Hēni: Takarure tonu te rere o tana pātai? Ko te Mea, ko Te
Motu Aroha.

Te Rerewai: E tā! He aha i kawa ai ō piropiro?

Hēni: Hoihoi! Kei te mātakihia te mea nei.

Te Rerewai: E! He heahea tēnā. Ko te ai anake te whai a
tērā hunga.

Hēni: Āna. Tau kē hoki nē!

Te Rerewai: Hei a koe hoki! He pōrangi noa iho. Kei hea te roumamao?
Pai kē atu ngā hōtaka e whakaatu ana i ngā taonga a te Māori.

Hēni: Me ko au i te mea rā, i te motu rā, kua whakaatuhia wēnei taonga Māori nei!

Te Rerewai: Iuuu Mum! Kauga e kōrero pēnā ki mua i a Buba.

Hēni: He aha kē te mate o te whakakorikori i ngā taonga a ō tupuna?

Te Rerewai: Iuuu! Kei hea te roumamao?

Hineteao: Kei a Nan, Mum.

Te Rerewai: Mum, homai te roumamao...te pātene. He aha ngā kaupapa
kei a Whakaata Māori?

Hēni: E! He Māori tou te kaupapa o te moutere rā! E mea ana rānei koe kīhai wō
tātou tūpuna i pororua?

Hineteao: Pororua???

Te Rerewai: Ākuni ō taringa i a au!

Hēni: Hai! Waiho kia whana atu ana! Kei te pai noa iho taku moko. E Hine e, tēnā,
meatia mai he kapu tī mā tātou.

Te Rerewai: Kei te pai au Bub.

Hineteao: E hia ngā huka mō koe Nan?

Hēni: Kia hia ngā huka māahau e moko, māahau.

Hineteao: Aaaa, kia hia ngā huka māhau e moko?

Hēni: Ākuni tō pūrari nono i a au! Kia tere tō pūrere atu! Ka mutu te tamaiti paira ko
ia!

Te Rerewai: E nge! Nōu tonu te hē!

Hēni: He aha hoki! Ko koe kē te Mea paira ana i a ia.

Te Rerewai: I nē? Hurihia te hōtaka nā.

Hēni: Karekau! Kia hoki tāua ki tāhau nā kōrero mō...

Te Rerewai: Ko tāku kē, kīhai ō tātou tūpuna i pērā i ērā nauhea rā. He
heahea noa iho te hōtaka rā. Kotahi tonu te kaupapa o Te Motu Aroha rā, arā,
te onioni. Koia e kaha wau ana. Nā, kīhai ngā tūpuna i pērā!

Hēni: Wiii, kua kaihewa noa koe! Nō nā noa nei te
pīkonikoni?! Mōhio mārire ngā tūpuna ki te reka o te mahimahi!

Te Rerewai: Kao, āe. Āe, i mahi rātou i tērā mahi engari...

Hēni: Ka rua hoki! Kua tetehe tō tero! Māta kōrero, me mōhio koe he aha te aha.

Te Rerewai: E kī, e kī, i a mātou e tamariki ana kīhai koe i kōrero Māori
mai ki a mātou. Mate kē au te haere ki te whare wānanga ako ai. Ngā mea
katoa e mōhio nei au, nō te pukapuka kē. Mehemea kua tetehe noa taku tero
nō wai kē te hē?

Hēni: Nā te pōhēhē koe i kaihewa ai! Hoki mai koe i Tāmaki me tāhau nā tohu,
tōhau nā reo, pōhēhē kua nehe tou koe.

Te Rerewai: Pēnei au ina kaumātua te tangata kua ngākau māhaki, kua
hūmārie...

Hēni: Tērā pōhēhē anō tērā!

Te Rerewai: Eeee, tēnā, kōrero mai kia mōhio au he aha te aha.

Hēni: Āwaiā...tēhea kōrero?

Te Rerewai: Ko koe kei te mōhio, māna? Kāore he kōrero, he tūpuna

rānei e rite ana ki ērā kei te motu rā, nē?

Hēni: Auara! Ko Hinepūariari

Te Rerewai: A wai?

Hēni: He wahine nā Kahuhunu

Te Rerewai: Kahungunu?

Hēni: Ko Kahuhunu kē i konei. Heoi anō, ka makere i wōna ngutu te kōrero nei, 'kāore hoki tērā te nui o taku tāne, kāore e rūpeke mai ana, takoto noa mai te nuinga i waho...'

Te Rerewai: E! I te kōrero ia mō Kahungunu?

Hēni: E mea ana koe! Anō te inati o tērā korio paratī rā. Inā hoki, ka tū te rākau ka koa te ngākau...

Te Rerewai: Iuuu Muuum!

Hēni: Āna, i puta i a ia tana kōrero, me te aha, tāoro ai ki ngā pito katoa, ā, tae rawa atu rā ki Te Mahia ki a Rongomaiwahine.

Te Rerewai: Aaa, ko ia te Rongomaiwahine o taua waiata, nē?

Hēni: Aaa koia tonu! Nā, te taenga atu ki a Rongomaiwahine ngingio noa, pāhiwihiwi kau. He pēnei tana kātoitoi, 'takoto noa ana te nuinga i waho nō te mea he kōpua pāpaku'. Anā, kei te kōrero mō Hinepūariari. Nā, ka puta tana wero, 'mehemea e taka ana ki te kōpua hōhonua Rapa', ko ia te pāpā o Rongomaiwahine, 'te kōpua hōhonu a Rapa e tūhera atu nei, pokopoko ana rā ia ki roto!'. E Tere, kua mingomingo pāhanahana katoa e kō!

Te Rerewai: E taea hoki te pēhea! Kātahi rā hoki te wero ko tēnā.

Hēni: E mea ana koe! Koia hoki te āhua o wō tātou tūpuna. Anā, kāore i tawhiti atu i ngā kōrero, ngā āhuatanga o Te Motu Aroha rā, nē?

Te Rerewai: Āe, tika tāu! I moe tahi rāua?

Hēni: Oo āe, kīhai i riwha i a Mea, ā, ka whano ki Te Mahia haere ai. Ka tae ki reira, ki Nukutaurua rā, ā, mirei atu, whakapoapoa mai, mea ake kua hinga i te kai o te kamo. Taro kau iho ngawhā ana tērā te pua, ā, timohia kau me te pī. Me pēhea kē atu hoki.

Te Rerewai: Ooo, ko wai kei te pātōtō?

Hēni: Ai! Ko taku hoa! Wareware katoa au, kei te puta atu māua...tēnā, pōwhiringia mai ia ki roto, ka haere au te tīni kākahu.

Te Rerewai: E kī rā, ko wai tō...Tēnā koe.

Hore: Aaa tēnā koe. Tōku ingoa ko Hore. Kei konā a Hēni?

Te Rerewai: Ā, ko Tere ahau, tana tamāhine. Tēnā, kuhu mai ki roto, kei te...

Hineteao: E! Ko wai koeee?

Te Rerewai: Kāti tō maoho! Pai...

Hēni: Hei, waiho kia whana atu ana. Tēnā koe, ko Hore, nē? Ka pai te tūtaki i a koe.

Te Rerewai: Hā! Pēnei au kua hoa kē kōrua?

Hēni: Tūtaki ai māua i te mea waea rā...

Hore: Te Kora. I tūtaki māua i runga i te Kora.

Te Rerewai: Kora?? Kora!! Te pūmanawa tautono ī-waea nei?!

Hēni: Āna, taua mea rā...

Te Rerewai: Engari ka pēhea tō mōhio ki...

Hēni: Nā Girly au i whakaatu pēhea te raweke i taua mea rā.

Te Rerewai: Tō hia kaha nei hoki! Kua kuia kē koe, Mum! Kei te mōhio

hoki koe ki te āhua o Aunty Girly anō ko Te Karere. Ka mutu, kāore koe e mōhio ki te korokē nei...

Hore: Aaa, kei te pai. Ehara au i te...

Te Rerewai: Tō waha!

Hēni: Turituri! Māku tou au e kōrero! E Tere, kia mahara ki te hē a Rona. Māta pakepake mai koe i konā. Kei te rongō? Nā, kua roa māua ko tō Pāpā e wehe ana. Hika! Neke atu i te rima tau! Kia mōhio hoki koe, ahakoa te pakeke kei te whai niho tonu a Tara. Kua matekai rawa, me te aha korekore nei e ngata i a Mati. Engari i a Hore nei pea, āe inā noa atu te mokori. Ka mutu, hai aha māku a Tangaroa piri whare! Hai aha mā wai ko wai te komi whakarekareka nei i a au...

Hore: Komi? Pēnei au...

Te Rerewai: Tō waha!

Hēni: E kopi tō waha! E Tere, e piri ana rānei te whakamā ko au kei

te waua e te nui o te ngutu? Hai aha māku ngā ngau tuarā a wērā porotūtae kai hamuti rā! Ka pai e Tere? E Hore, hoake tāua?

Hore: Aaa, i rāhuitia he tēpu i Te Akau. Māku tonu e haute.

Hēni: A taihoa tēnā kai!

Te Rerewai: Ooo Mum! Kātahi hoki! Kei āhea kōrua hoki mai ai?

Hēni: E pēhea te wēkāhu e mate ai?

Te Rerewai: He aha? Mum? Mum?

Hineteao: Mum, waiho kia whana atu ana.

Te Rerewai: He aha?

Hineteao: Koia te kōrero a Nan. Ka kite, Nan!

Te Rerewai: Mum, e haere ana kōrua ki hea? Mum!?

Hēni: Ka kite, moko! Kei te pai noa iho e Tere, waiho kia...

Te Rerewai: ...whana atu ana. Engari...

Hēni: E hoki ki roto, kei torongia tō tuarā e te mātao. Pō mārie!